VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS
DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS
DĖL TERMINUOTŲ INDĖLIŲ IR INDĖLIŲ IKI PAREIKALAVIMO PASLAUGŲ VIEŠOJO PIRKIMO REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO

2015 m. gruodžio 31 d. Nr. 1S-214
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 8^2 straipsnio 1 dalies 4 punktu,

t v i r t i n u Terminuotų indėlių ir indėlių iki pareikalavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijas (pridedama).

Direktorė DianaVilytė

PATVIRTINTA
Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus
2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1S-214

TERMINUOTŲ INDĖLIŲ IR INDĖLIŲ IKI PAREIKALAVIMO PASLAUGŲ VIEŠOJO PIRKIMO REKOMENDACIJOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Terminuotų indėlių ir indėlių iki pareikalavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) tikslas – padėti perkančiosioms organizacijoms investuoti laikinai laisvus piniginius išteklius į indėlius Lietuvos Respublikoje įsteigtuose bankuose ir (arba) užsienio bankų filialuose (toliau – bankai), organizuojant ir vykdant terminuotų indėlių ir indėlių iki pareikalavimo paslaugų (toliau – indėlių paslaugos) viešuosius pirkimus (toliau – pirkimas), reglamentuojamus Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas).

2. Rekomendacijų taikymas nėra privalomas, jos skirtos perkančiosios organizacijos sudarytos viešojo pirkimo komisijos nariams ir kitiems specialistams, rengiantiems indėlių paslaugų pirkimo dokumentus. Rekomendacijose pateikta informacija galėtų būti naudinga indėlių paslaugų teikėjų (toliau – teikėjas) specialistams, rengiantiems pasiūlymus.

3. Rekomendacijose vartojamos pagrindinės sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Viešųjų pirkimų įstatyme, Lietuvos Respublikos bankų įstatyme bei kituose susijusiuose teisės aktuose.

4. Rekomendacijos taikomos indėlių paslaugų pirkimams (išskyrus tuos atvejus, kai lėšos yra laikomos perkančiosios organizacijos atsiskaitomojoje banko sąskaitoje ir yra mokamos palūkanos už nepanaudotą likutį), atliekamiems vykdant mažos vertės pirkimus. Jei perkančioji organizacija atlieka ne mažos vertės pirkimus, ji turėtų atsižvelgti į tai, kad tam tikros šių Rekomendacijų nuostatos gali būti netinkamos (*pavyzdžiui, dėl sąlygų, draudžiančių teikėjų dalyvavimą pirkime nustatymo; pasiūlymų eilės nustatymo dviem ar daugiau teikėjams pateikus vienodus pasiūlymus*).

5. Perkančioji organizacija, rengdama indėlių paslaugų pirkimo dokumentus ir atlikdama pirkimą, turi laikytis Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnyje nustatytų pagrindinių pirkimų principų, siekti nustatyto pirkimų tikslo bei ekonomiškai naudoti pirkimo procedūroms skirtą laiką, lėšas ir kitus išteklius.

6. Rekomendacijose pateikiami siūlymai, kaip tiksliau apibūdinti pirkimo objektą rengiant indėlių paslaugų techninę specifikaciją, kokius nustatyti kvalifikacijos reikalavimus, kokius nustatyti pasiūlymų vertinimo kriterijus ir sąlygas. Rekomendacijose remiamasi pirkimo modeliu, kai yra sudaromos preliminariosios sutartys, yra pateikiami siūlymai, kokios turėtų būti preliminariosios sutarties, atnaujinant teikėjų varžymąsi (toliau – bendroji indėlio paslaugų sutartis), pagrindinės nuostatos, bei, kaip sudaryti bendrosios indėlio paslaugų sutarties pagrindu pagrindines indėlių paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutartis (toliau – specialioji indėlių paslaugų sutartis). Tais atvejais, kai perkančioji organizacija laikinai laisvus išteklius investuoja į indėlius bankuose ne nuolatos, o tik atlieka vienkartinį indėlių paslaugų pirkimą, naudotis šiuo pirkimo modeliu nebūtų tikslinga. Perkančioji organizacija galėtų atlikti apklausą ir iš karto sudaryti pirkimo, o ne

preliminariąją, sutartį. Tokiu atveju ji galėtų vadovautis šios sutarties sudarymui tinkančiomis Rekomendacijų nuostatomis.

7. Rekomenduojama kiekvienai perkančiajai organizacijai, investuojančiai laikinai laisvus piniginius išteklius į indėlius bankuose, savo tvirtinamose supaprastintų pirkimų taisyklėse aiškiai įtvirtinti nuostatą, nurodančią, kad tais atvejais, kai indėlių paslaugų pirkimai vykdomi atliekant mažos vertės pirkimus, jie vykdomi raštu bei vadovaujantis savo pasitvirtintu investavimo procedūrų aprašu (investicinių sprendimų priėmimo procedūrų aprašu ar panašiu dokumentu), kuriame, atsižvelgiant į veiklos specifiką, galimus laikinai laisvus ir investuotinus piniginius išteklius bei su šia veikla susijusią riziką, būtų detaliau aprašytas vykdymo procesas, sprendimų priėmimo tvarka, rizikos valdymo politika ir pan. Supaprastintų pirkimų taisyklėse bei minėtame apraše, atsižvelgiant į perkančiosios organizacijos veiklos specifiką, gali būti numatyta galimybė vykdyti šiuos mažos vertės pirkimus neskelbiant apie pirkimą.

II. REKOMENDACIJOS DĖL NUMATOMO PIRKIMO VERTĖS APSKAIČIAVIMO IR PIRKIMO BŪDO PASIRINKIMO

8. Nustatydama indėlių paslaugų numatomo pirkimo vertę, perkančioji organizacija vadovaujasi Numatomo viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodika, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1S-26 „Dėl Numatomo viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

9. Perkančioji organizacija į numatomo indėlių paslaugų pirkimo vertę įtraukia visas bankui mokamas įmokas, mokesčius ir bet kokį kitą atlygį už šias paslaugas. Investuojamų laikinai laisvų piniginių išteklių dydis, gaunama grąža po indėlio paslaugų pirkimo sutarties pabaigos nėra įskaičiuojamos į numatomo indėlių paslaugų pirkimo vertę. Tais atvejais, kai perkančioji organizacija nusprendžia indėlių paslaugų pirkimui sudaryti bendrąsias indėlio paslaugų sutartis, nustatydama numatomo indėlių paslaugų pirkimo vertę, ji turi atsižvelgti į didžiausią numatomą per bendrosios indėlio paslaugų sutarties galiojimo laikotarpį numatytų sudaryti visų specialiųjų indėlių paslaugų sutarčių vertę.

10. Paprastai bankai savo siūlomoje kainodaroje atskirai neišskiria administravimo arba kitų su indėlių paslaugų teikimu susijusių mokesčių arba minėti mokesčiai gali būti itin maži, atsižvelgiant į tai, numatomo indėlių paslaugų pirkimo vertė paprastai neviršija mažos vertės pirkimui nustatytos vertės ribos.

III. REKOMENDACIJOS DĖL PIRKIMO OBJEKTO APIBŪDINIMO

11. Pirkimo objekto apibūdinimas turi užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir nediskriminuoti teikėjų. Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose turi kuo tiksliau apibūdinti perkamas paslaugas bei siekti tinkamo finansinės rizikos valdymo.

12. Siekdama optimaliai valdyti finansinę riziką, perkančioji organizacija laikinai laisvus piniginius išteklius investuodama į indėlius bankuose turėtų juos išskaidyti (diversifikuoti). Rekomenduojama perkančiosioms organizacijoms pirkimo objektą skaidyti į dalis, atsižvelgiant į investicijų trukmę, skirtingus kvalifikacijos reikalavimus teikėjams. *Pavyzdžiui, perkančioji organizacija turi 60 mln. Eur, kuriuos planuoja laikinai investuoti į bankų indėlius. Siekdama išskaidyti riziką, ji vykdo indėlių paslaugų pirkimą, kurio objektą sudaro trys dalys, kurių investuotinų lėšų suma yra 30 mln. Eur, 20 mln. Eur, 10 mln. Eur. Atsižvelgiant į lėšų sumą gali būti skirtingai nustatomi kvalifikacijos reikalavimai, investicijų terminas ir pan.*

13. Rekomenduojama perkančiosioms organizacijoms techninėje specifikacijoje pateikti informaciją apie planuojamą laikinai laisvų piniginių išteklių, kurie bus investuojami į indėlius bankuose, sumą (eurais ar užsienio valiuta); perkančiojoje organizacijoje nustatytus finansinių

išteklių išskaidymo (diversifikavimo) bankuose limitus (investuojamai sumai, investicijos terminui atsižvelgiant į pasirinktus kredito rizikos rodiklius); informaciją apie investicijos trukmę.

IV. REKOMENDACIJOS DĖL KVALIFIKACIJOS REIKALAVIMŲ TEIKĖJAMS NUSTATYMO

14. Perkančioji organizacija, atsižvelgdama į ketinamus investuoti piniginius išteklius, investicijos trukmę, pirkimo sudėtingumą, gali nustatyti minimalius teikėjų kvalifikacijos reikalavimus. Šie reikalavimai turi būti pagrįsti ir proporcingi pirkimo objektui, tikslūs ir aiškūs, užtikrinti piniginių išteklių išskaidymo (diversifikavimo) galimybę, jie negali dirbtinai riboti konkurencijos ir diskriminuoti teikėjų.

15. Nustatydama teikėjų kvalifikacijos reikalavimus perkančioji organizacija gali vadovautis Tiekėjų kvalifikacijos vertinimo metodinėmis rekomendacijomis, patvirtintomis Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. 1S–100 „Dėl Tiekėjų kvalifikacijos vertinimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“.

16. Parinkdama teikėją, perkančioji organizacija gali nustatyti kvalifikacijos reikalavimus, nurodytus Viešųjų pirkimų įstatymo 33–37 straipsniuose. Tais atvejais, kai yra tikrinama teikėjų kvalifikacija, perkančioji organizacija neprivalo nustatyti Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nurodytų reikalavimų. Perkančioji organizacija nustatydama kvalifikacijos reikalavimus turėtų atsižvelgti į investuojamų piniginių išteklių sumą.

17. Rekomenduojama visais atvejais perkančiajai organizacijai įsitikinti, kad teikėjas turi teisę verstis indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš neprofesionalių rinkos dalyvių bei prašyti pateikti Lietuvos banko išduotos licencijos kopiją, o užsienio banko filialo atveju – pateikti kito dokumento, įrodančio, kad užsienio banko filialas turi teisę teikti minėtas paslaugas, kopiją. Perkančioji organizacija gali įsitikinti teikėjo pateiktos informacijos teisingumu peržiūrėjusi teikėjo interneto svetainėje ar Lietuvos banko interneto svetainėje skelbiamą viešą informaciją.[i]

18. Rekomenduojame rinktis vieną ar kelis iš šių reikalavimų teikėjų kvalifikacijai įvertinti ir prašyti teikėjų pateikti jų atitiktį minimaliems kvalifikacijos reikalavimams patvirtinančius dokumentus:

18.1. teikėjui yra suteiktas perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose nurodytas tarptautinis kredito reitingas pagal reitingų agentūrų „Moody’s“, „Standard & Poor’s“, „Fitch Ratings“ vertinimą ar lygiaverčius reitingo vertinimus, kai jie suteikiami kredito reitingų agentūrų[ii], veikiančių pagal 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1060/2009 dėl kredito reitingų agentūrų (OL 2009 L 302, p. 1). Užsienio bankų filialų atveju naudojami jį įsteigusio banko reitingai. Aukšti rizikos reitingai yra suteikiami bankams, kurių galimybės vykdyti savo ilgalaikius įsipareigojimus yra nepriklausomos ar mažai priklausomos nuo kintančių ekonominių sąlygų ar pasikeitusių aplinkybių. Geri ir nelabai rizikingi kredito reitingai yra suteikiami bankams, kuriems prie esamų sąlygų neturėtų kilti problemų vykdant savo įsipareigojimus, tačiau kyla abejonių ilgalaikėje perspektyvoje. Ilgalaikių įsipareigojimų vykdymui įtakos gali turėti pasikeitusios aplinkybės, tačiau rizika gali kilti ir nesant ryškiems išoriniams veiksniams. Žemi, rizikingi ir labai rizikingi reitingai suteikiami bankams, kurie jau vertinimo metu susiduria su sunkumais vykdant savo įsipareigojimus, o rizika jų nevykdyti pablogėjus ekonominėms sąlygoms ar pasikeitus aplinkybėms yra labai didelė. Pasirinkdamos šį kvalifikacijos reikalavimą perkančiosios organizacijos turėtų įvertinti tai, jog ne visi potencialūs teikėjai gali turėti reitingo vertinimą ir tokiu būdu sumažėtų potencialių teikėjų skaičius. Atitiktį šiam kvalifikacijos reikalavimui patvirtinantys dokumentai – teikėjo deklaracija apie jam suteiktą tarptautinį kredito reitingą, kuriame būtų pateikta informacija, nuo kada atitinkamas reitingas yra suteiktas bei nuoroda, kuri leistų perkančiajai organizacijai įsitikinti teikėjo pateiktos informacijos teisingumu;

18.2. teikėjas atitinka Lietuvos Respublikos bankų įstatyme nurodytus bankų veiklos riziką ribojančius reikalavimus.[iii] Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose nurodo laikotarpį

(*pavyzdžiui, atitinkamą metų ketvirtį*) už kurį teikėjas turi pateikti informaciją apie tai, kad jis laikėsi visų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Atitiktį šiam kvalifikacijos reikalavimui patvirtinantys dokumentai – teikėjo deklaracija apie banko veiklos riziką ribojančių reikalavimų laikymąsi per atitinkamą laikotarpį, kartu pateikiant ir nuorodą, kuri leistų perkančiajai organizacijai įsitikinti teikėjo pateiktos informacijos teisingumu.

19. Taikant 18 punkte nurodytus kvalifikacijos reikalavimus, rekomenduojama įvertinti šių rodiklių kitimo tendencijas ir apibrėžti atitinkamas pokyčio įvertinimo taisykles pirkimo dokumentuose (*pavyzdžiui, sutarties projekte*). Bendrosios indėlio paslaugų sutarties projekte turėtų būti apibrėžiama, kaip dažnai yra pakartotinai tikrinama atitiktis kvalifikacijos reikalavimams (kartą per ketvirtį, kiekvienos specialiosios indėlio sutarties sudarymo metu ar pan.) bei veiksmai, kurių perkančioji organizacija turėtų imtis, teikėjui nebeatitinkant kvalifikacijos reikalavimų.

20. Perkančiosios organizacijos nedraudžia teikėjams remtis trečiųjų asmenų pajėgumais, siekiant įrodyti atitiktį 18.1 papunktyje nurodytam reikalavimui, *pavyzdžiui, patronuojančio asmens suteiktu reitingu patronuojamajam*. Tokiu atveju perkančioji organizacija turėtų įsitikinti, jog egzistuoja tvirti verslo ryšiai tarp teikėjo ir ūkio subjekto, kurio pajėgumais remiamasi. Tinkamais įrodymais galėtų būti laikoma pateikta informacija apie tai, jog patronuojantis bankas valdo ne mažiau kaip 90-100 procentų patronuojamo juridinio asmens akcijų, patronuojančio banko pateiktas paramos laiškas (anglų k. *letter of support*) ar pan.

V. REKOMENDACIJOS DĖL PASIŪLYMŲ VERTINIMO

21. Rekomenduojama perkančiajai organizacijai sudarant bendrąsias indėlio paslaugų sutartis pasiūlymus vertinti mažiausios kainos pasiūlymo vertinimo kriterijumi, palyginant kiekvieno teikėjo pasiūlytą indėlių administravimo mokestį, siūlomą atsižvelgiant į pirkimo dokumentuose pateiktą informaciją apie numatomą investuoti piniginių išteklių sumą, investavimo trukmę ir pan. Perkančioji organizacija turėtų aiškiai apibrėžti, ar teikėjo siūlomas administravimo mokestis gali keistis sudarant specialiąsias indėlių paslaugų sutartis. Rekomenduojama nurodyti, kad teikėjo pasiūlytas indėlių administravimo mokestis yra maksimalus ir sudarant specialiąsias indėlių paslaugų sutartis gali būti pasiūlytas tik mažesnis.

22. Atnaujinant varžymąsi ir siekiant parinkti laimėjusį pasiūlymą pateikusį teikėją, su kuriuo bus sudaroma specialioji indėlių paslaugų sutartis, sudaryta bendrosios indėlio paslaugų sutarties pagrindu (gali būti sudaromos ir kelios specialiosios indėlių paslaugų sutartys), perkančiajai organizacijai rekomenduojama pasiūlymus vertinti pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų. Pirkimo dokumentuose ji turi nustatyti perkamų paslaugų vertinimo kriterijus ir vertinimo tvarką bei pasiūlymų vertinimo apskaičiavimo formulę. Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijai (jeigu yra, kiekvieno kriterijaus parametrai) apibrėžiami kiek įmanoma tiksliau ir aiškiau, kad visi teikėjai galėtų juos vienodai aiškinti ir suprasti, jie turi būti tiesiogiai susiję su pirkimo objektu bei nustatyti nepažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų. Perkančioji organizacija turėtų nurodyti ir kiekvieno pasirinkto kriterijaus (jeigu yra, kiekvieno kriterijaus parametro) lyginamąjį svorį. Kriterijų lyginamasis svoris gali būti išreikštas konkrečiu dydžiu arba nustatant intervalą, į kurį patenka kiekviena kriterijui priskiriama reikšmė. Taip pat, perkančioji organizacija turi aprašyti, kas konkrečiai kokiu parametru bus vertinama ir kokia faktinė atitiktis bus įvertinta tam tikru balu ar balų riba.

23. Pasiūlymo ekonominis naudingumas (S) apskaičiuojamas sudedant teikėjo pasiūlytos paslaugos mokesčių kainos (C) ir didžiausios grąžos už indėlį kriterijaus (T) balus:

$$S = C + T$$

Šioje formulėje:

S – pasiūlymo ekonominis naudingumas;

C – pasiūlytos paslaugos mokesčių kainos balas;

T – didžiausios grąžos už indėlį kriterijaus balas.

24. Pasiūlytą paslaugos mokesčių kainą (C) sudaro visų paslaugos administravimo ar tiesiogiai su paslaugos teikimu susijusių ir teikėjo taikomų mokesčių suma. *Pavyzdžiui, sąskaitos aptarnavimo ir sąskaitos, kurioje nėra piniginių lėšų, administravimo mokesčiai, piniginių lėšų pervedimo mokestis į kitas sąskaitas tame pačiame banke, piniginių lėšų gavimo ir pervedimo mokestis iš (į) skirtinguose bankuose esančių sąskaitų.* Pasiūlytos paslaugos mokesčių kainos (C) balas apskaičiuojamas mažiausios pasiūlytos paslaugos mokesčių kainos (C_{min}) ir vertinamo pasiūlymo paslaugos mokesčių kainos (C_p) santykį padauginant iš kainos lyginamojo svorio (X):

$$C = \frac{C_{min}}{C_p} \cdot X$$

Šioje formulėje:

C – pasiūlymo paslaugos mokesčių kainos balas;

C_p – vertinamo teikėjo pasiūlyti paslaugos teikimo mokesčiai. Jei vertinamo teikėjo pasiūlyta paslaugos mokesčių kaina lygi 0, perkančioji organizacija vertindama pasiūlymus į formulę įrašo 0,01;

C_{min} – mažiausia pasiūlyta paslaugos mokesčių kaina. Jei pasiūlyta paslaugos mokesčių kaina lygi 0, perkančioji organizacija vertindama pasiūlymus į formulę įrašo 0,01;

X– kainos lyginamasis svoris.

Rekomenduojama vertinimo kriterijų lyginamuosius svorius išreikšti konkrečiais dydžiais kainai skiriant ne daugiau kaip 20 balų.

25. Didžiausios grąžos už indėlį kriterijaus (T) balas apskaičiuojamas sudedant atskirų kriterijaus parametrų (T_i) balus:

$$T = \sum_i T_i$$

Terminuotų indėlių paslaugų pirkimo atveju perkančioji organizacija, pasirinkdama didžiausios grąžos už indėlį kriterijaus parametrus, turėtų įvertinti savo veiklos specifiką, laikotarpius, kuriais yra turimi laikinai laisvi piniginiai ištekliai, ar pagal susiklosčiusią praktiką pasitaikydavo atvejų, kai terminuotą indėlį reikėjo atsiimti anksčiau termino ir pan. Tais atvejais, kai perkančiajai organizacijai, investuojant turimus laikinai laisvus piniginius išteklius į terminuotus indėlius yra tikimybė, kad teks atsiimti indėlį anksčiau laiko, ji vieną iš parametrų galėtų nustatyti teikėjo siūlomą minimalų mokėtinų palūkanų procentą už laikotarpį, kurį indėlis buvo laikomas banke, atsiėmus indėlį anksčiau termino.

$$T_1 = \frac{T_{1p}}{T_{1max}} \cdot Y_1$$

Šioje formulėje:

T_1– pasiūlymo didžiausios grąžos už indėlį, atsiimant indėlį anksčiau termino, kriterijaus parametro balas;

T_{1p}– vertinamo teikėjo pasiūlymo didžiausios grąžos už indėlį, atsiimant indėlį anksčiau termino, pasiūlytas procentas;

T_{1max}– didžiausias pasiūlytas grąžos už indėlį, atsiimant indėlį anksčiau termino, procentas;

Y_1– kriterijaus parametro lyginamasis svoris.

Visais atvejais, rekomenduojama nustatyti ir įvertinti teikėjo siūlomą mokėti už indėlį palūkanų procentą.

$$T_2 = \frac{T_{2p}}{T_{2max}} \cdot Y_2$$

Šioje formulėje:

T_2– pasiūlymo didžiausios grąžos už indėlį, nustatant mokėtinas palūkanas, kriterijaus parametro balas;

T_{2p}– vertinamo teikėjo pasiūlyme nustatytas mokėtinų palūkanų procentas;

T_{2max}– didžiausias nustatytas mokėtinų palūkanų procentas;

Y_2– kriterijaus parametro lyginamasis svoris.

26. Perkančioji organizacija, nustatydama didžiausios grąžos už indėlį kriterijų, galėtų nustatyti, kad vertinamas bus ne siūlomas palūkanų procentas, o bendra palūkanų suma, kurią perkančioji organizacija gaus už indėlį.

27. Rekomenduojama perkančiajai organizacijai savo investavimo procedūrų apraše (investicinių sprendimų priėmimo procedūrų apraše ar panašiame dokumente) apibrėžti bei pirkimo dokumentuose nurodyti, pagal kokius kriterijus nustatomas laimėjęs pasiūlymas dviem ar daugiau teikėjams pateikus vienodus pasiūlymus. Nerekomenduojama perkančiosioms organizacijoms nurodyti, kad pasiūlymų eilė sudaroma atsižvelgiant tik į tai, kuris teikėjas pasiūlymą pateikė anksčiau. Atsižvelgiant į iš anksto nurodytus prioritetus gali būti numatyta, kad pirmas į pasiūlymų eilę įrašomas tas teikėjas, kurio aukštesnis tarptautinis kredito reitingas, mažesnis rizikos limito išnaudojimas ar pan. *Pavyzdžiui, du bankai pateikė vienodus pasiūlymus 15 mln. Eur indėliui, sprendimų priėmimas pavaizduotas lentelėje:*

Kriterijus	***Bankas A***	***Bankas B***	***Sprendimas pagal atitinkamą kriterijų***
Kredito reitingas	*A*	*A-*	*Bankas A, nes turi aukštesnį reitingą.*
Limito išnaudojimas	*5 mln. iš 20 mln. nustatyto limito*	*0 mln. iš 20 mln. nustatyto limito*	*Bankas B, nes iš 20 mln. limito išnaudota 0.*

Šiame pavyzdyje, jeigu vienodi pasiūlymai vertinami pagal banko tarptautinį kredito reitingą, o vienodų reitingų atveju – pagal limito išnaudojimą, specialioji indėlių paslaugų sutartis būtų sudaroma su banku A. Jeigu vienodi pasiūlymai vertinami pagal limito išnaudojimą, o vienodo limito išnaudojimo atveju – pagal banko kredito reitingą, specialioji indėlių paslaugų sutartis būtų sudaroma su banku B.

VI. REKOMENDACIJOS DĖL BENDRŲJŲ INDĖLIŲ PASLAUGŲ SUTARČIŲ IR SPECIALIŲJŲ INDĖLIŲ PASLAUGŲ SUTARČIŲ NUOSTATŲ BEI JŲ SUDARYMO TVARKOS

28. Perkančiosios organizacijos, siekdamos efektyviai investuoti laikinai laisvus piniginius išteklius į indėlius, turėtų siekti sudaryti tokias sutartis, kurios leistų operatyviai ir lanksčiai pirkti indėlių paslaugas pagal poreikį, t. y. investuoti tą dieną, kai tai yra tikslinga, įmanoma pagal perkančiosios organizacijos finansinę padėtį arba rinkoje susiklosčiusią palankią situaciją gauti didesnę grąžą už indėlį. Pirkimo dokumentuose perkančioji organizacija turėtų aiškiai apibrėžti pirkimo sutarties tipą, kuris bus taikomas indėlių paslaugų teikimui (sudaroma bendroji indėlio paslaugų sutartis, po to, atnaujinus varžymąsi įsigyjamos indėlių paslaugos arba, jei pirkimas vykdomas vienai konkrečiai indėlio paslaugai, sudaroma pirkimo sutartis (rekomenduojama tais

atvejais, kai perkančioji organizacija jau turi sąskaitas bankuose). Rekomenduojama perkančiosioms organizacijoms, atlikus indėlio paslaugų pirkimą, sudaryti ilgalaikes bendrąsias indėlių paslaugų sutartis, o jų pagrindu, atnaujinat varžymąsi, sudaryti specialiąsias indėlių paslaugų sutartis. Bendroji indėlių paslaugų sutartis turėtų būti laikoma sudėtine kiekvienos specialiosios indėlių sutarties dalimi.

29. Siekdama užtikrinti operatyvų investavimą, perkančioji organizacija turėtų siekti sudaryti bendrąsias indėlių paslaugų sutartis su kuo didesniu teikėjų skaičiumi. Rekomenduojama sudaryti bendrąsias indėlių paslaugų sutartis su visais teikėjais, atitinkančiais perkančiosios organizacijos nustatytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus ir pateikusiais priimtinus pasiūlymus, kurie įsipareigoja nemokamai atidaryti indėlio sąskaitas. Tais atvejais, kai siekiant išskaidyti (diversifikuoti) riziką yra keliami skirtingi minimalūs reikalavimai teikėjų kvalifikacijai skirtingoms indėlių paslaugas teikiančioms teikėjų grupėms, *pavyzdžiui, pagal tarptautinį kredito reitingą,* kiekvieną tokią grupę galėtų sudaryti neribotas skaičius teikėjų.

30. Bendrąja indėlių paslaugų sutartimi šalys susitaria nustatyti sąlygas, taikomas jos pagrindu sudaromai specialiajai indėlių paslaugų sutarčiai. Sudarant specialiąją indėlių paslaugų sutartį, šalys negali keisti esminių bendrosios indėlių paslaugų sutarties sąlygų. Bendrojoje indėlių paslaugų sutartyje yra nustatomos esminės specialiosios indėlių paslaugų sutarties sąlygos:

30.1. pirkimo sutarties dalykas;

30.2. nustatomos procedūros, kurių laikomasi sudarant specialiąją indėlių sutartį, atnaujinto varžymosi pagrindinės taisyklės. Rekomenduojama nustatyti tokią užsakymų teikėjams pateikimo tvarką, kuri leistų perkančiajai organizacijai operatyviai reaguoti į rinkos situaciją ir sudaryti su teikėju optimalią specialiąją indėlių paslaugų sutartį. Atsižvelgdama į laikinai laisvų piniginių išteklių, investuojamų į indėlius, sumą, teikėjui nustatytą limitą indėlio sumai, perkančioji organizacija galėtų atitinkamai pasirinkti atnaujinto varžymosi būdus ir sąlygas – nurodyti, kad atnaujintas varžymasis vyks raštu arba nuotolinėmis ryšio priemonėmis, nustatyti ilgesnį arba itin trumpą pasiūlymų pateikimo terminą ir pan.;

30.3. palūkanų skaičiavimo ir mokėjimo principai (*pavyzdžiui, nurodoma, kad palūkanos skaičiuojamos sutariant, kad metuose yra 365 dienų skaičius, o mėnesyje yra atitinkamas kalendorinių dienų skaičius*);

30.4. ribiniai pavedimų laikai (*pavyzdžiui, nustatoma, kad indėlio lėšos nuskaitomos nuo nurodytos banko sąskaitos, kurioje lėšos turi būti ne vėliau kaip nurodytą valandą pirmąją indėlio termino dieną, o grąžinamos į nurodytą sąskaitą banke ne vėliau kaip nurodytą valandą paskutinę indėlio termino dieną*);

30.5. indėlių paslaugų sutarties (tiek bendrosios, tiek specialiosios) nutraukimo pagrindai (*pavyzdžiui, numatoma, kad specialioji indėlių paslaugų sutartis bus nutraukiama, kai teikėjas nebeatitinka konkretaus kvalifikacijai kelto reikalavimo, nurodoma, prieš kiek dienų apie sprendimą nutraukti šią sutartį turi būti informuojamas teikėjas, kokiu būdu ir tvarka*);

30.6. pasiūlymų vertinimo kriterijai, kuriais vadovaujantis atnaujinant varžymąsi bus išrenkamas geriausias pasiūlymas ir su šį pasiūlymą pateikusiu teikėju bus sudaroma specialioji indėlių paslaugų pirkimo sutartis;

30.7. nuostatos, apibrėžiančios, kokius minimalius kvalifikacijos reikalavimus turi atitikti teikėjas per visą sutarties (tiek bendrosios, tiek specialiosios) galiojimo laikotarpį bei aiškiai apibrėžta tvarka, periodai, kaip bus tikrinama atitiktis kvalifikacijos reikalavimams (*pavyzdžiui, atnaujinant varžymąsi*) bei pasekmės, jeigu nurodytų reikalavimų teikėjas nebeatitinka (*pavyzdžiui, nesudaroma ir (arba) nutraukiama specialioji indėlių paslaugų sutartis atitinkamai apie tai įspėjus ir per nustatytą terminą teikėjui nepašalinus neatitikimo kvalifikacijos reikalavimui*);

30.8. šalių teisės ir pareigos;

30.9. kitos sąlygos.

31. Specialiosios indėlių paslaugų sutartys sudaromos tik su tais teikėjais, su kuriais buvo sudaryta bendroji indėlių paslaugų sutartis, atnaujinus varžymąsi kreipiantis į teikėjus ir prašant

pateikti palūkanų normą, kurią teikėjas siūlo mokėti už nurodytos trukmės ir sumos indėlį bei kitus duomenis, nurodant pasiūlymo pateikimo terminą.

32. Atsižvelgiant į tai, kad skirtingi teikėjai gali indėlio palūkanas skaičiuoti pagal skirtingus palūkanų skaičiavimo metodus, gali būti nustatyta, kad sprendimą dėl teikėjo su kuriuo bus sudaroma specialioji indėlių paslaugų sutartis perkančioji organizacija priims pagal didžiausią pasiūlytą gautinų palūkanų už indėlį bendrą sumą, o ne pagal didžiausią siūlomą palūkanų normą.

33. Tais atvejais, kai teikėjams yra perkančiosios organizacijos nustatyti limitai, ribojantys indėlių sumą, investuojamą pas vieną teikėją, perkančioji organizacija, atnaujindama varžymąsi, gali prašyti teikėjų pateikti pasiūlymus atsižvelgiant į nustatytą limitą bei ketinamą investuoti visą lėšų sumą. Tokia galimybė turėtų būti numatyta bendrojoje indėlių paslaugų sutartyje. *Pavyzdžiui, sudarytos bendrosios indėlio paslaugų sutartys su bankais A, B ir C. Perkančioji organizacija nori investuoti 20 mln. Eur. Kiekvienam bankui perkančiosios organizacijos yra nustatytas maksimalus 20 mln. Eur indėlių limitas. Investavimo dieną yra galiojanti indėlio sutartis su banku A dėl 15 mln. Eur, t. y. papildomai šiame banke galima investuoti tik 5 mln. Eur. Bankas A apklausiamas dėl 5 mln. Eur indėlio, o bankai B ir C – dėl 20 mln. Eur ir 15 mln. Eur indėlių (nurodant, kad bus sudaroma specialioji indėlių paslaugų sutartis tik dėl vienos iš šių sumų). Laimėjusį pasiūlymą pateikęs teikėjas yra išrenkamas atsižvelgiant į bendrą palūkanų sumą visai ketinamai investuoti lėšų sumai. Pavyzdžiui, gauti trijų teikėjų pasiūlymai, kurie vertinami pagal už visą indėlio laikotarpį siūlomą palūkanų sumą, pasiūlymų vertinimo rezultatai pateikiami lentelėje:*

	Bankas A	***Bankas B***	***Bankas C***
20 mln.	*–*	*1800*	*1800*
15 mln.	*–*	*1500*	*1600*
5 mln.	*300*	*–*	*–*

Geriausias pasiūlymas pateiktas banko A 5 mln. Eur indėliui ir banko C 15 mln. Eur indėliui (bendra palūkanų suma 1600+300=1900 Eur, kuri yra didesnė nei 1800 Eur už 20 mln. Eur indėlį). Atsižvelgiant į tai, perkančioji organizacija sudaro specialiąsias indėlių paslaugų pirkimo sutartis su banku A dėl 5 mln. Eur indėlio ir banku C dėl 15 mln. Eur indėlio.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Pasikeitus Rekomendacijose nurodytų norminių teisės aktų ir (ar) rekomendacinio pobūdžio dokumentų nuostatoms, norminiams teisės aktams ir (ar) rekomendacinio pobūdžio dokumentams netekus galios arba įsigaliojus naujiems norminiams teisės aktams ir (ar) rekomendacinio pobūdžio dokumentams, kurie kitaip reguliuoja ir (ar) rekomenduoja Rekomendacijose aptariamus aspektus, Rekomendacijomis vadovaujamasi tiek, kiek jos neprieštarauja norminiams teisės aktams, kartu atsižvelgiant į pasikeitusį, norminiuose teisės aktuose įtvirtintą teisinį reguliavimą ir (ar) pasikeitusias rekomendacinio pobūdžio dokumentų nuostatas.

---

[i] Leidimai verstis veikla yra skelbiami Lietuvos banko interneto svetainėje: http://www.lb.lt/bankai_1, taip pat kiekvieno banko savo tinklalapyje.

[ii] Kredito reitingų agentūrų sąrašas: https://www.esma.europa.eu/page/List-registered-and-certified-CRAs.

[iii] Viešai skelbiama informacija, kurios paviešinimui yra nustatyta bankams pareiga Lietuvos banko valdybos 2014 m. liepos 31 d. nutarime Nr. 03-136 „Dėl visuomenei skelbiamos informacijos reikalavimų patvirtinimo“ http://www.lb.lt/2014-03-136_reikalavimai. Dalis bankų veiklos riziką ribojančių normatyvų ir reikalavimų yra skelbiama https://www.lb.lt/banku_veiklos_rizika_ribojantys_normatyvai_ir_reikalavimai. Konsoliduotus pagrindinius bankų veiklos rodiklius Lietuvos bankas skelbia viešai: http://www.lb.lt/konsoliduoti_pagrindiniai_banku_veiklos_rodikliai. Taip pat, informaciją apie veiklos riziką ribojančių reikalavimų tenkinimą bankai paskelbia viešai kas ketvirtį savo tinklalapyje (*pavyzdžiui, https://www.seb.lt/sites/default/files/web/pdf/2015_Q3_LB.pdf*;

https://www.dnb.lt/sites/default/files/dokumentai/ataskaitos/2015_iii_ketvirtispagal_lb_reikalavimus.pdf ir kt.). Užsienio banko filialai Lietuvos Respublikos bankų įstatymo nustatyta tvarka privalo viešai skelbti filialą įsteigusio banko metines finansines ir konsoliduotąsias ataskaitas bei auditoriaus išvadą dėl šių ataskaitų.